growing food IN THE CITY

Gardening in Western Washington

በምዕራብ ዋሽንግተን አትክልት ተከላ

Seattle's climate is cool and wet, with cool dry summers. So heat-loving crops from hotter climates, like tomatoes, corn and peppers, are harder to grow here. But our mild spring, fall, and winter weather allows us to grow cool-loving Asian greens, kale, collards, spinach, and onions year 'round.

Starting Your Garden

Learn in this guide how to:

Choose a place to garden

- You need at least 6 hours of sun – without shade from trees or buildings. Make sure a water supply is close.
- Consider sharing garden space with neighbors, or join a P-Patch or other community garden.

Prepare your soil for planting

- Dig compost into the soil, or bury plant and food scraps.
- Mound up soil into raised beds.

Choose the right seeds to plant

- Grow what your family likes to eat, but choose vegetables that will grow well in our cool weather.
- Plant seeds at the depth and spacing on the seed packet.
- Plant when the soil is warm enough Select seeds that say "80 days" or less to harvest on the seed packet.

➔ **See calendar on back.**

Wait until May 15 to seed or transplant heat-loving plants.

- Tomatoes, peppers and eggplant should be started in a greenhouse, then transplanted to beds in May.

Water and weed your garden

- Seedlings need water daily. Water mature plants 2-3 times a week if it hasn't rained.

Harvest, and prepare garden for winter

- Ask other gardeners when to harvest, or read seed packet.
- Cover beds before winter with mulch, or plant winter cover crops.

የሲያትል አየር ንብረት ቀዝቃዛና እርጥብ ሲሆን፣ ቀዝቃዛ የሆኑ ፀሐያማ የበጋ ወራት አሉት። እናም የሞቃት አየር ንብረት ሙቀት የሚወዱ ስብሎች፣ እንደ ቲማቲም፣ በቆሎና ቃሪያ የመሳሰሉትን፣ እዚህ ለማብቀል አስቸጋሪ ነው። ነገር ግን መለስተኛ የሆነው የስፕሪንግ (ፀደይ)፣ የፎል፣ እና የክረምት አየር ቅዝቃዜን የሚወዱ እስያዊ አረንጓዴ ተክሎች፣ ኬል፣ አበሻ ጎመን፣ ስፒንች፣ እና ሽንኩርቶች ዓመቱን በሙሉ እንድንተክል ያደርጋል።

የአታክልት ቦታዎን ማዘጋጀት

እንዴት እንደሆነ ከዚህ መመሪያ ጽሁፍ ይማሩ፥

የአታክልት ቦታ ይምረጡ

- ቢያንስ የ 6 ሰዓት ፀሐያማ ቀን ያስፈልግዎታል --በዛፎች ወይም በሕንጻዎች ጥላ ያልተጋረደ። ውሃ ማጠጫያ ባጠገብ የሚገኝ መሆኑን ያረጋግጡ።
- የአታክልት ቦታን ከጎረቤቶችዎ ጋር በጋራ ቢጠቀሙ ጥሩ ይሆናል፣ ወይም የፒ-ፓች ወይም የሌላ የማህበረተሰብ አታክልት አባል ይሆኑ።

አፈሩን ለተከላ ያዘጋጁ

- አፈሩን ቆፍረው ፍግ ያደባልቁበት፣ ወይም የአታክልትና የምግብ ትራፊዎችን ያደባልቁበት።
- ከፍታ ያላቸውን የአታክልት መደቦች ያዘጋጁ።

ለመዝራት ተገቢ የሆኑትን ዘሮች ይምረጡ

- ቤተሰብዎ መመገብ የሚፈልጋቸውን ይትከሉ፣ ግን በእኛ ቀዝቃዛ አየር ፀባይ የሚበቅሉ አታክልቶችን ይምረጡ።
- ዘሮቹን በጉድጓዱ ውስጥ አጥልቀውና አራርቀው ይትከሉ።
- አፈሩ ሲሞቅ ይትከሉ። በዘር ፓኮው ላይ ሰብሉን ለመሰብሰብ "80 ቀናት" ወይም ከዚያ ያነሰ ጊዜ የሚያስፈልጋቸውን ዘሮች ይምረጡ።

➔ **የቀን መቁጠሪያ ከጀርባ ገጽ ይመልከቱ።**

ሙቀት የሚወዱ ዘሮችን ለመዝራት ወይም ችግኞችን ለመትከል እስከ ግንቦት 15 ድረስ ይጠብቁ።

- ቲማቲም፣ ቃሪያ፣ እና ኤግፕላንት በዳስ ከለላ ውስጥ ዘርቶ ከዚያም ግንቦት ውስጥ ችግኞቹን አታልክት መደብ ላይ መትከል ያስፈልጋል።

ያታክልት ቦታዎን ውሃ ያጠጡ እንዲሁም ያርሙ

- ቡቃያዎቹ በየቀኑ ውሃ እንዲጠጡ ያስፈልጋል። ዝናብ ካልዘነበ፣ ውሃ ተክሎች በሳምንት ከ 2-3 ጊዜ እንዲያድጉ ያደርጋል።

ስብልዎን ሰብስበው የአታክልት ቦታውን ለክረምት ያዘጋጁ

- ሰብሎችዎን መቼ መሰብሰብ እንደሚያስፈልግዎት ሌሎች አትክልተኞችን ይጠይቁ፣ ወይም በዘር ፓኮ ላይ ጽሁፉን ያንብቡ።
- ክረምት ከመግባቱ በፊት የአታክልት መደቦችን በጉዝጓዝ ይሸፍኑት፣ ወይም ለክረምት መፈሸኛ የሚሆኑ ተክሎችን ይትከሉ።

Questions? Garden Hotline (206) 633-0224 ጥያቄዎች? የጋርደን ሆትላየን ስልክ ቁጥር

City of Seattle

Available in alternate formats on request: (206) 633-0224 TTY: (206) 233-7241

Printed on recycled paper *Growing Food: Gardening in Washington* – **English/Amharic** ©2010 Seattle Public Utilities, rev. 3/12

Choose a Place to Garden

Where is there sun?

Most vegetables need at least six hours of direct sunlight a day to grow well. Watch where the sun shines on your yard, and pick the sunniest spots to garden. Trees or buildings can block the sun, especially in spring or fall. A south-facing wall will warm quickly in the spring, and be good for heat-loving plants like tomatoes and peppers in summer.

Where can you grow?

Turn sunny lawn areas into garden by removing and composting the sod. Or to kill the lawn by covering it with 12 inches (30 cm) of wet fall leaves in November. Cover the leaves with cardboard or black plastic. Wait until May to dig up the area and start planting.

Build raised beds. Mix soil with compost. Mound the soil up into a raised bed to help the soil warm in spring. Plan paths between beds so you never walk on your loose, compost-amended soil. You can add sides to your raised beds made from concrete blocks, broken concrete, wood or plastic lumber. Don't use chemically treated wood.

Try gardening in containers. You can use large pots or half-barrels to grow tomatoes, peppers, greens, even berries.

Grow vertically on a sunny wall or in a window. Climbing plants like beans, tomatoes and cucumbers will grow if you provide good soil and poles for support.

Share with a neighbor, or join a community garden! Seattle's P-Patch program can help you find a community garden near where you live. They are great places to grow food, learn, and meet other gardeners.

የኢታክልት ቦታ ይምረጡ

ፀሐይ የሚወጣው የት ነው?

አባዛኞቹ አታክልቶች ጥሩ ለማደግ በቀን የስድስት ሰዓቶች ቀጥታ የፀሐይ ብርሐን ያስፈጋቸዋል። በደጃፍዎ ፀሐይ የሚወጣበትን ቦታ ይመልከቱና ብዙውን ጊዜ ፀሐይ የሚወጣባቸውን ቦታዎች ለአታክልት ቦታ ይምረጡ። ዛፎች ወይም ሕንጻዎች ፀሐይ ሊጋርዱ ይችላሉ፣ በተለይ በስፕሪንግ (ፀደይ) ወይም በፎል ወራት ውስጥ። በስፕሪንግ (ፀደይ) ወራት ውስጥ በስተደቡብ ትይዩ የሆነ ግድግዳ ቶሎ ይሞቃል፣ እናም በበጋ ወቅት ሙቀት ለሚወዱ እንደ ቲማቲምና ቃሪያ ለመሰሉት ተክሎች ጥሩ ይሆናል።

የት ማብቀል ይችላሉ?

ሳሩን ነቅለው ለፍግ በመጠቀም **ፀሐያማ የሳር ቦታዎችን ለአታክልት ቦታ ያውሉ** ። ወይም በኅዳር ወር ውስጥ በ 12 ኢንች (30 ሳሜ) የረጋገፉ ቅጠሎች በመሸፈን ሳሩ እንዲደርቅ ያድርጉ። ቅጠሎቹን በካርቶን ወይም በጥቁር ላስቲክ ይሸፍኑ። እስከ ግንቦት ጠብቀው ቦታውን ይቆፍሩና ተከላዎን ይጀምሩ።

ከፍታ ያላቸው መደቦችን ያዘጋጁ። አፈሩን በፍግ ያደባልቁ። በስፕሪንግ (ፀደይ) ወራት አፈሩ እንዲሞቅ ለማድረግ ከፍ ባለው መደብ ላይ አፈሩን ይቆልሉ። የበላላውን፣ ፍግ የታቀፈውን አፈር በፍጹም እንዳይረግጡት፣ በመደቦቹ መካከል መተላለፊያ ያዘጋጁ። ከፍታ ባላቸው መደቦች ጎን በብሎኬት፣ የኮንክሪት ስብርባሪ፣ በእንጨት ወይም በላስቲክ ሳንቃ መሸፈኛ ሊያደርጉለት ይችላሉ። በኬሚካል የተዘጋጀ የእንጨት ሳንቃ እንዳይጠቀሙ።

በጎድጓዳ መያዣዎች ለመትከል ይሞክሩ። ቲማቲም፣ ቃሪያ፣ አረንጓዴ ተክሎችን፣ እንጆሪም ቢሆን ለመትከል ትላልቅ ጎድጓዳ መያዣዎችን ወይም የበርሜል ጉማጅ ሊጠቀሙ ይችላሉ።

ፀሐይ በሚወጣበት ግድግዳ ላይ ወይም ፀሐይ በሚገባበት መስኮት ወደ **አቀበት ይትከሉ**። እንደ ባቄላ፣ ቲማቲምና ካኩምበር የመሰሉት መቆሚያ ድጋፍ የሚያስፈልጋቸው ተክሎች ጥሩ አፈርና መወጣጫ ድጋፍ ካገኙ ያድጋሉ።

ከጎረቤትዎ ጋር በጋራ ይጠቀሙ፣ ወይም የማህበረተሰብ አታልክት ቦታ አባል ይሁኑ! የሲያትል ፒ-ፓች ፕሮግራም በሚኖሩበት አቅራቢያ የማህበረተሰብ አታክልት ቦታ እንዲያገኙ ሊረዳዎት ይችላል። ለምግብ አታክልቶችን ለማብቀል፣ ትምህርት ለመቅሰምና ከሌሎች አታክልተኞች ለመተዋወቅ ጥሩ ቦታዎች ናቸው።

Testing your soil for lead or other contamination
Soil near old houses with peeling paint, or next to streets or in industrial areas may have lead, arsenic, or other contamination.

Call the Garden Hotline to find out where to get your soil tested, or to get a copy of WSU's *Gardening on Contaminated Soils*. If you suspect that your soil is contaminated, build a raised bed and add 8 inches (20 cm) of fresh soil with compost.

አፈርዎ እርሳስ (ሌድ) ወይም ሌሎች የሚበክሉ ነገሮች እንዳሉበት ምርመራ
የቀለም ልጣጭ ባላቸው አሮጌ ቤት አጠገብ፣ ወይም በመንገዶች ዳር ወይም በኢንዱስትሪ አካባቢዎች የሚገኝ አፈር እርሳስ (ሌድ)፣ አርሰኒክ፣ ወይም ሌሎች የሚበክሉ ነገሮች ሊኖሩበት ይችላል።

አፈርዎን የት ማስመርመር እንዳለብዎት ለማወቅ ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ስልክ ይደውሉ፣ ወይም የ *ስለተበከለ የአትክልት ቦታ አፈር* የ WSU መረጃ ኮፒን ይመልከቱ። አፈርዎ እንደተበከለ ከጠረጠሩ፣ ከፍታ ያለው መደብ ያዘጋጁና ፍግ የተደባለቀበት 8 ኢንች (20 ሴሜ) የሚሆን አፈር ከላዩ ያድርጉበት።

Prepare Soil for Planting

Compost is decomposed plants (leaves, grass, dead plants) and food waste. Compost helps soil holds nutrients and water to grow healthy plants. You can make your own compost from grass clippings, leaves, sod, weeds, plants and food wastes, or you can buy compost. You can also bury food waste in the garden, or chop and drop plants.

Mulch is any material you spread on top of the soil, to conserve water, control weeds, and slowly feed the soil as it decomposes. Good mulches for gardens include fall leaves, plant and grass clippings, straw, coffee hulls, or compost.

Mix compost into your garden soil.

Dig to loosen the soil 8 to 12 inches deep (20-30 cm) with a shovel or garden fork. Spread compost 2 or 3 inches deep (5-8cm). Then mix the compost into the soil.

Or bury food and plant waste at least 6 inches (15 cm) deep to compost.

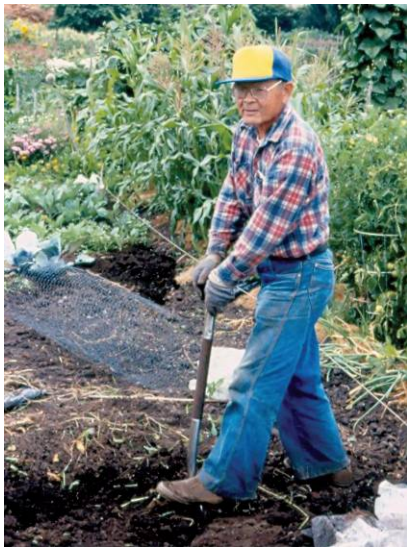

Soil for container growing

Mix one part compost with two parts sandy soil. Drainage in containers can be improved by adding a larger material like pea gravel or medium bark. You can also buy pre-mixed “potting soil.” If you have old potting soil in containers, you can add about 1/4 compost to freshen it for a new growing season.

Buying fertilizer? Look for “organic”.

While vegetables get most of the nutrients they need from compost, a complete “organic” (from natural sources) fertilizer can speed their growth. Look for “organic vegetable fertilizer” or fish fertilizer at your garden store.

Get a soil test to discover other nutrient needs. Washington soils may need lime every few years, which adds calcium and reduces acidity. Mix about 4 pounds (1.5 kg) of lime into soil per 100 square feet (9.3 square meters). Ask the Garden Hotline where you can send your soil sample for a test that will tell you about lime and other nutrient needs.

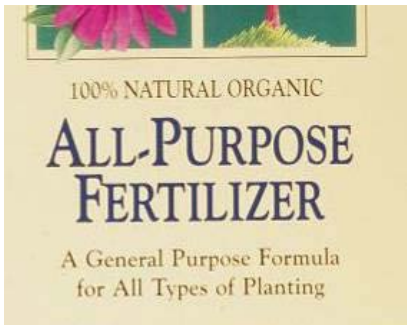

አፈሩን ለተከላ ያዘጋጁ

ፍግ (ኮምፖስት) የበሰበሱ ተክሎች (ቅጠሎች፣ ሳር፣ የደረቁ ተክሎች) እና የምግብ ትራፊ ነው። ጤናማ ተክሎችን ለማብቀል፣ አፈር ማዕድኖችንና ውሃን እንዲይዝ ፍግ ይረዳል። ከሳር ቁርጥራጮች፣ ከቅጠሎች፣ ከሳር(ሶድ)፣ ከአረም፣ ከተክሎችና ከምግብ ትራፊ የራስዎን ፍግ ማዘጋጀት፣ ወይም ፍጉን መግዛት ይችላሉ። የምግብ ትራፊዎችን በአታክልት ቦታ መደባለቅ፣ ወይም ተክሎችን ቆራርጠው መጎዝጎዝ ይችላሉ።

የአፈር ጉዝጓዝ (መልች) ውሃ ለመቆጠብ፣ አረም ለመከላከል፣ እና ጉዝጓዙ እየበሰበሰ ሲመጣ አፈሩን ቀስ በቀስ የሚመግብ በአፈር ላይ የሚነሰነስ ማንኛውም ነገር ነው። ለአታክልት ቦታዎች የሚሆኑ ጥሩ የአፈር ጉዝጓዝ፣ የወዳደቁ ቅጠላ ቅጠሎችን፣ የተክሎችና የሳር ቁርጥራጮችን፣ የታጨደ ሳርን፣ የቡና ገለባን፣ ወይም ፍግን ይጨምራል።

ከአታክልትዎ አፈር ጋር ፍጉን ያደባልቁ።

አፈሩን ለማማላት በአካፋ ወይም በመኮትኮቻ ከ 8 እስከ 12 ኢንች (20 -30 ሴሜ) ጥልቀት **ይቆፍሩ**። 2 ወይም 3 ኢንች (5-8 ሴሜ) ጥልቀት ያለው ፍግ ይነስንሱበት። ከዚያም ፍጉን ከአፈር ጋር ያደባልቁ።

ወይም የምግብና የተክል ትራፊን ቢያንስ 6 ኢንች (15 ሴሜ) አጥልቀው ፍጉ ውስጥ **ይጨምሩ**።

በማሰሮ መትከያ አፈር

አንድ እጅ ፍግ ከሁለት እጅ አሸዋማ አፈር ጋር ያደባልቁ። በመትከያው ጎድጓዳ መያገሪያ ውስጥ ውሃ በደንብ እንዲወርድ ለማድረግ እንደ ጠጠር የመሰሉትን ትላልቅ ነገሮች ወይም መጠነኛ የእንጨት ስብርባሪ መጨመር ይቻላል። ደግሞም የተደባለቀ “የማሰሮ አፈር” መግዛት ይችላሉ። በማሰሮዎቹ ውስጥ የቆየ የማሰሮ አፈር ካለዎት፣ ለአዲሱ የተከላ ዘመን አፈሩን ለማደስ 1/4 የሚሆን ፍግ ሊጨምሩ ይችላሉ።

ማዳበሪያ እየገዙ ነው? “ኦርጋኒክ” የሚለውን ይመልከቱ።

አታክልት የሚያስፈልጋቸውን አብዛኞቹን ማዕድኖች ከፍግ የሚያገኙ ቢሆንም፣ የተሟላ “ኦርጋኒክ” (ከተፈጥሮ ምንጭ የተዘጋጀ) ማዳበሪያ እድገታቸውን ሊያፋጥን ይችላል። “ኦርጋኒክ ቬጂቴብል ፈርትላይዘር” ወይም “ፊሽ ፈርትላይዘር” የሚለውን በሚገዙበት ሱቅ ይመልከቱ።

ሌሎች አስፈላጊ ማዕድኖች መኖራቸውን ለማወቅ አፈሩን ያስመርምሩ። የዋሽንግተን አፈር በየጥቂት ዓመታት ኖራ እንዲጨምርበት ያስፈልጋል፣ ኖራው ካልሲየም የሚጨምር ሲሆን የአሲድ መጠንንም ይቀንሳል። በእያንዳንዱ 100 ካሬ ጫማ (9.3 ካሬ ሜትር) አፈር ውስጥ 4 ፓውንድ (1.5 ኪግ) ኖራ ያደባልቁ። በአፈር ውስጥ ኖራና ሌሎች ማዕድኖች እንዳሉ እንዲነግርዎት የአፈር ምርመራ ናሙና ለሚልኩበት ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ደውለው ይጠይቁ።

Plant the Right Seeds, at the Right Time

Choose plants that grow well in our cool climate.

Grow what your family likes to eat, but choose varieties of vegetables that will grow well in our cool, wet spring weather and cool, dry summers.

When to plant

Seeds need soil warm enough to sprout – typically at least 50-60°F (10-16°C). You can wait until the soil warms in May, or use a plastic cover to warm it more quickly.

Read seed packets for planting dates, and choose ones that say "80 days" or less to harvest. Peas and potatoes can be planted in March, but leafy greens should wait until April, and heat-loving crops like corn until late May.

Or buy seedling plants of heat-loving, long-season tomatoes, peppers, and eggplant, to transplant into the garden in late May. You can also grow them yourself from seeds planted indoors in March, in containers in a sunny window.

➔ **See the Calendar on back page.**

Planting seeds

Read the seed packet for planting depth and time. Tiny seeds like lettuce, carrots, and collards can be scattered on the prepared soil surface, then covered with a thin layer of compost or soil. Don't plant these tiny seeds too deep! Larger seeds like peas, corn, and squash can be pushed with your finger one at a time into the prepared soil, at the depth and spacing described on the packet. Then water slowly to deeply moisten the soil.

Transplant heat-loving plants from greenhouse to garden in late May.

Make a hole as wide the seedling's roots. Add compost or a sprinkle of fertilizer. Spread roots out, and gently push soil in around the roots. Water well. Plant at the same depth as the plant was in the pot at the greenhouse.

Water young seedlings regularly. Cover and protect seedling plants from extreme heat or cold until they are strong.

ተገቢዎቹን የዘር ዓይነቶች፣ በተገቢው ሰዓት ላይ ይትከሉ

በቀዝቃዛ የአየር ንብረታችን ውስጥ ጥሩ የሚበቅሉትን ተክሎች ይምረጡ።

ቤተሰብዎ መመገብ የሚፈልገውን ተክል ያብቅሉ፣ ግን በእኛ ቀዝቃዛ፣ እርጥብ የስፕሪንግ (ፀደይ) ወራት እና በቀዝቃዛ ፀሐያማ የበጋ ወራት የሚበቅሉትን የተለያዩ አታክልቶች ይምረጡ።

መቼ እንደሚተከሉ

ዘሮች ለመብቀል ሞቃት አፈር ያስፈልጋቸዋል – የተለመደው መቀት መጠን ቢያንስ ከ 50-60°F (10-16°C) ድረስ ነው። አፈሩ እስከሚሞቅበት ጊዜ እስከ ግንቦት ድረስ ሊጠብቁ፣ ወይም ቶሎ እንዲሞቅ ለማድረግ በላስቲክ መሸፈን ይችላሉ።

የመትከያ ቀኖችን ለማወቅ **በዘር ፓኮ ላይ ያለውን ጽሁፍ ያንብቡ** እና ሰብል ለመሰብሰብ "80 ቀናት" ወይም ያነሰ ጊዜ እንደሚያስፈልግ የሚገልጸውን ይምረጡ። አተርና ድንች በመጋቢት ወር ውስጥ መትከል ይቻላል፣ ግን የአረንጓዴ ቅጠላ ቅጠል ተክሎችን ለመትከል እስከ ሚያዚያ ድረስ መጠበቅ፣ እንዲሁም ሙቀት ለሚወዱ እንደ በቆሎ ለመሰሉት ሰብሎች እስከ ግንቦት መጨረሻ ድረስ መጠበቅ ያስፈልግዎታል።

ወይም በግንቦት መጨረሻ ላይ አታክልት ቦታው ላይ ለመትከል **መቀት የሚወዱ ተክሎች፣** የረጅም ወራት ቲማቲም፣ የቃሪያ፣ እና የኤግፕላትን **ችግኞችን** ይግዙ። ደግሞ በመጋቢት ወር ውስጥ ፀሐይ በሚገባበት መስኮት አጠገብ በማሰሮ የሚበቅሉትን እራስዎ ሊተክሉ ይችላሉ።

➔ **የቀን መቁጠሪያ ከጀርባ ገጽ ይመልከቱ።**

ዘር መዝራት

ዘር በምን ያህል ጥልቀትና መቼ እንደሚዘራ የዘር ፓኮ ላይ ያለውን ጽሁፍ ያንብቡ። እንደ ሰላጣ፣ ካሮት፣ እና አበሻ ጎመን የመሰሉት ትናንሽ ዘሮች በተዘጋጀ የአፈር መደብ ላይ ተብትነው ሊዘሩና ከዚያም በስስ ፍግ ወይም አፈር ሊሸፈኑ ይችላሉ። እነዚህን ትናንሽ ዘሮች በጣም አጥልቀው እንዳይተክሉ! እንደ አተር፣ በቆሎ፣ እና ስኳሽ የመሰሉትን ትላልቅ ዘሮች በተዘጋጀው አፈር ውስጥ፣ በፓኮው ላይ በተገለጸው ጥልቀትና ቦታ ርቀት መሠረት፣ አንድ ባንድ በጣትዎ ተጭነው በመቅበር ሊተክሉ ይችላሉ። ከዚያም በጥልቅ አፈሩን እንዲረጥብ ለማድረግ ቀስ ብለው ውሃ ያጠጡ።

ግንቦት መጨረሻ ላይ ሙቀት የሚወዱ ተክሎችን ከዳስ ከለላ (ግሪንሃውስ) አውጥተው ይትከሉ።

ከችግኞቹ ሥር እኩል የሰፋ ጉድጓድ ይቆፍሩ። ፍግ ወይም ማዳበሪያ ነስንሰው ይጨምሩ። ስሮቹ እንዲዘረጉ ሆነው፣ በቀስታ በስሮቹ ዙሪያ በአፈር ይክበቡ። በደንብ አድርገው ውሃ ያጠጡ። ተክሉ በዳስ ከለላ (ግሪንሃውስ) ጎድጓዳ መያዢያ ውስጥ ከነበረበት ጥልቀት እኩል አድርገው ይትከሉት።

በየጊዜው ችግኞቹን ውሃ ያጠጡ። ችግኞቹ እስከሚያድጉ ጊዜ ድረስ ከከፍተኛ ሙቀትና ወይም ቅዝቃዜ ይጠብቋቸው።

Thin and space plants – give them room to grow.

Follow the spacing directions on the seed packet. After seeds sprout and have a few leaves, thin (remove) seedlings to that spacing. You can also transplant seedlings from crowded areas to areas that aren't full. This will ensure that plants have enough room to grow, and give you a bigger harvest. You can eat the little plants you pull as salad.

ተክሎችን በስሱና በርቀት መትከል – እንዲያድጉ ሰፊ ቦታ ይስጧቸው።

በዘር ፓኮው ላይ ያለውን ቦታ ማራራቂያ መመሪያ ይከተሉ። ዘሮች ከበቀሉና ትንሽ ቅጠል ማውጣት ከጀመሩ በኋላ፣ በመመሪያው መሠረት ችግኞቹን (ነቅለው) አራርቀው ይትከሏቸው። ደግሞ ችግኞቹን ከተጨናነቁበት ቦታ ነቅለው ክፍት ቦታ ላይ መትከል ይችላሉ። ይህ ተክሎቹ እንዲያድጉ በቂ ቦታ እንዲኖራቸው የሚያደርግ ሲሆን፣ የበለጠ ምርት ይሰጥዎታል። የሚነቅሏቸውን ትናንሽ ተክሎች ሰላጣ አሰናድተው መመገብ ይችላሉ።

Succession planting

Plant more seeds every few weeks as long as the weather is warm, so that your harvest will continue into the fall. But don't plant cool-loving crops like peas and spinach in hot July weather. Plant fall cool crops in August to early September.

በተራ መትከል

የአየር ፀባዩ ሞቃታማ እስከሆነ ድረስ፣ በየጥቂት ሳምንታቱ ተጨማሪ ዘሮችን ይትከሉ፣ እናም ሰብል መሰብሰብዎ እስከ ፎል ወራት ድረስ ሊቀጥል ይችላል። ነገር ግን እንደ አተርና ስፒንች የመሰሉትን ቀዝቃዛ አየር የሚወዱ ሰብሎችን በሞቃት የሐምሌ አየር ጊዜ አይትከሉ። ቀዝቃዛ የፎል ወራት ሰብሎችን ከነሐሴ እስከ መስከረም መጀመሪያ ጊዜ ውስጥ ይትከሉ።

Rotate crops

Some crops get diseases that stay in the soil for a year or more. And some crops use up soil nutrients quickly. **To avoid problems, rotate (move) crop families to a different bed each year.** ➔

ሰብሎችን ያፈራርቁ

አዳንድ ሰብሎች በአፈር ውስጥ አንድ ዓመት ወይም የበለጠ ጊዜ የሚቆይ በሽታ ይይዛቸዋል። እንዲሁም አንዳንድ ሰብሎች አፈር ውስጥ የሚገኙ ማዕድኖችን ቶሎ ተጠቅመው ይጨርሳሉ። **የዚህ ዓይነት ችግሮችን ለማስወገድ፣ አታክልቶቹን በምድባቸው መሠረት በያመቱ በተለያየ መደብ ላይ ያፈራርቁ (ያዛውሩ)።** ➔

Example

1st Year:
- Bed A Tomato
- Bed B Onion
- Bed C Cabbage

2nd Year:
- Bed A Cabbage
- Bed B Tomato
- Bed C Onion

3rd Year:
- Bed A Onion
- Bed B Cabbage
- Bed C Tomato

Tomato Family
የቲማቲም ምድብ

tomato	ቲማቲም
pepper	ቃሪያ
potato	ድንች
eggplant	ኤግፕላንት
tomatillo	አውጥ

Onion Family
የሽንኩርት ምድብ

onion	ሽንኩርት
leek	~~አለንጫሌ ሽንኩርት~~ሊk
garlic	ነጭ ሽንኩርት
chives	ሻይቭ
shallot	ሻሎት

Rotate crop families each year.
የሰብል ምድቦችን በያመቱ ያፈራርቁ።

Cabbage Family
የጥቅል ጎመን ምድብ

cabbage	ጥቅል ጎመን
broccoli	ብሮኮሊ
collards	አበሻ ጎመን
bok choi	ቦክ ቾይ
radish	ራዲሽ

ለምሳሌ

1ኛ ዓመት፡
- **መደብ A ቲማቲም**
- **መደብ B ሽንኩርት**
- **መደብ C ጥቅል ጎመን**

2ኛ ዓመት፡
- **መደብ A ጥቅል ጎመን**
- **መደብ B ቲማቲም**
- **መደብ C ሽንኩርት**

3ኛ ዓመት፡
- **መደብ A ሽንኩርት**
- **መደብ B ጥቅል ጎመን**
- **መደብ C ቲማቲም**

Other vegetable families that benefit from changing locations each year:

cilantro carrot parsley
beet chard spinach
corn wheat teff
cucumber melon squash
lettuce radicchio endive
pea bean clover

These families can all be planted together with the tomato, cabbage, and onion families.

የሚተከሉበት ቦታ በያመቱ ሲለዋወጥ ጥሩ የሚሆንላቸው ሌሎች የአታክልት ምድቦች፡

ሲላንትሮ ካሮት ፓርስሊ
ቀይ ስር ቻርድ ስፒንች
በቆሎ ስንዴ ጤፍ
ካኩምበር ሜሎን ስኳሽ
ሰላጣ ራዲቺዮ ኢንዲቭ
አተር ባቄላ ክሎቨር (የአተር ዓይነት)

እነዚህ ምድቦች ሁሉም ከቲማቲም፣ ጥቅል ጎመን፣ እና ሽንኩት ምድቦች ጋር አብረው ሊተከሉ ይችላሉ።

Water your garden

Check your garden daily in hot summer weather. Water before vegetables droop, or when the soil feels dry 2 inches (5 cm) down. In cooler, rainy spring and fall you'll only need to water young seedlings. Direct water to the plant roots. Use a watering wand, or in flat areas lay out a soaker hose between rows and cover it with mulch. Water enough to moisten the whole root zone – dig a few inches down to see if the soil is moist. Plants in containers dry out more quickly than in the garden. Always water in the evening or early morning, to avoid evaporation waste and prevent wet plant damage from the mid-day sun.

Control weeds and pests

Spread mulch (leaves, grass clippings) **and pull weeds** before they go to seed.

Most bugs are good bugs that help control pests. Learn which bugs are problems, and how to control them.

Don't use chemical pesticides. They can poison your family and birds, pets, and fish. Call the Garden Hotline to identify pest or weed problems, and learn about non-toxic solutions.

Garden All Year

Our climate is cool and wet in spring and fall, and usually above freezing in winter. So heat-loving plants like corn are hard to grow, but cool-loving plants are easy.

Extend your season with cold-hardy crops. Bok choi, kale, collards, broccoli, carrots, leeks, and garlic can be planted in late summer or early fall to grow for harvest all winter or in spring.

➔ See the Calendar on back page.

Grow under cover. Start spring plants in a greenhouse or "cold frame," or extend fall growth with a plastic cover.

Plant berries and other plants that grow for many years Add these plants to your landscape wherever there's sun: blueberries and strawberries, artichokes, asparagus, even dwarf fruit trees or grapes. Ask the Garden Hotline about best varieties for our climate.

አታክልትዎን ውሃ ያጠጡ

በሞቃት የበጋ ወራት ለአታክልትዎ በየቀኑ ክትትል ያድርጉ። አታልክቶቹ ከመጠውለጋቸው በፊት፣ ወይም አፈሩ 2 ኢንች (5 ሴሜ) ጥልቀት ድረስ ከመድረቁ በፊት ውሃ ያጠጡ። በቀዝቃዛ፣ ዝናባማ ስፕሪንግ (ፀደይ) እና ፎል ወራት ውስጥ ውሃ ማጠጣት የሚያስፈልገው ለችግኞች ብቻ ነው። በቀጥታ የተክሎቹን ስሮች ውሃ ያጠጡ። ውሃ ማጠጫ ቱቦ ይጠቀሙ ወይም ዝርግ በሆኑት ቦታዎች ላይ ውሃ ማጠጫውን ቶቦ በረድፍ አንጥፈው የአፈር ጉዝጓዝ ይሸፍኑበት። የስሮቹን አካባቢ እንዲያረጥብ በቂ ውሃ ያጠጡ – አፈሩ መርጠቡን ለማወቅ ጥቂት ኢንች ቆፈር አድርገው ያጣሩ። በማሰሮ ውስጥ የተተከሉ ተክሎች አታልክት መደብ ላይ ከተተከሉት ተክሎች የበለጠ ቶሎ ይደርቃሉ። ሁል ጊዜ በምሽት ገደማ ወይም ጠዋት ቀደም ብለው ውሃ ያጠጡ፣ ውሃ ተኖ እንዳይባክን ለመከላከልና በቀትር ፀሐይ እርጥብ ተክሎች እንዳይጎዱ ለመከላከል።

አረሞችንና ተባዮችን ይከላከሉ

የአፈር ጉዝጓዝ (ቅጠሎች፣ የሳር ቁርጥራጮች) **ይጎዝጉዙና አረሞቹ** ዘር ከማፍራታቸው በፊት **ይንቀሏቸው።**

አብዛኞቹ ነብሳት ተባዮችን ለመቆጣጠር የሚረዱ **ጠቃሚ ነብሳት ናቸው።** ጉዳት የሚያመጡት የትኞቹ ነብሳት እንደሆኑና እንዴት ሊቆጣጠሯቸው እንደሚችሉ ይወቁ።

የኬሚካል ተባይ ማጥፊያ አይጠቀሙ።
ቤተሰቦችዎንና ወፎችን፣ የቤት እንሰሳዎችንና ዓሣን ሊጎዱ ይችላሉ። የትኞቹ ተባዮች ወይም አርሞች ጉዳት እንደሚያደርሱ ለይቶ ለማወቅ ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ይደውሉና መርዘኛ ስላልሆኑት መፍትሄዎች ይወቁ።

ዓመት ሙሉ አታክልት ይትከሉ

የአየር ንብረታችን ቀዝቃዛና በስፕሪንግ (ፀደይ) እና ፎል ወራት ውስጥ እርጥበት ያለው ሲሆን፣ በክረምት ወራት ቅዝቃዜው ብዙውን ጊዜ የበረዶ አይደለም። እናም እንደ በቆሎ የመሰሉትን ሙቀት የሚወዱ ሰብሎች ለማብቀል ያስቸግራል፣ ነገር ግን ቅዝቃዜ የሚወዱ ተክሎችን ማብቀሉ ቀላል ነው።

ቅዝቃዜ የሚቋቋሙ ተክሎችን በመትከል የተክል ወራትን ያራዝሙ። ቦክ ቾይ (የቻይና ጎመን)፣ ኬል፣ አበሻ ጎመን፣ ብሮክሊ፣ ካሮት፣ ~~ለሊንጤ ሽንኩርትሊh~~፣ እና ነጭ ሽንኩት የመሰሉት ተክሎች በበጋ ወራት መጨረሻ ገደማ ወይም በፎል መጀመሪያ ወራት ላይ ተተክለው በክረምት ወይም በስፕሪንግ (ፀደይ) ወራት እንዲያድጉና ምርት ለመሰብሰብ ይቻላል።

➔ የቀን መቁጠሪያ ከጀርባ ገጽ ይመልከቱ።

በከለላ ሥር አታክልትዎን ይትከሉ። በስፕሪንግ (ፀደይ) የሚተከሉ ተክሎችን በዳስ ከለላ (ግሪንሃውስ) "ብርድ መከላከያ" ውስጥ መትከል ይጀምሩ፣ ወይም በፎል ወራት እንዲያድጉ ለማድረግ በላቲክ ከለላ ይጠቀሙ።

ለብዙ ዓመታት የሚያድጉ እንጆሪና ሌሎች ተክሎችን ይትከሉ። ፀሐይ በሚወጣበት ቦታዎ ላይ እነዚህን ተክሎች ጨምረው ይትከሉ፣ ብሉቤሪ እና ስትሮቤሪ፣ አርቲቾክ፣ አፓራገስ፣ ድንክዬ የፍሬ ዛፎችን ወይም የወይን ዛፎችንም ቢሆን። ለአካባቢዎ አየር ንብረት በይበልጥ ተስማሚ የሆኑትን ለማወቅ ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ደውለው ይጠይቁ።

Harvest and Share!

Harvest vegetables before they go to seed. See seed packets for "days to maturity" and photos of ready-to-harvest plants, or ask gardeners at your local community garden about when to harvest.

Share your harvest. If you have more than you can eat, share with neighbors or call the Garden Hotline or see the P-Patch and Lettuce Link websites on back to learn about where to donate food.

Saving seeds is easy with most green leafy plants. Just hang the mature seed stalk to dry. Fruiting plants like tomatoes and squash often cross-breed, so saved seed may not produce good fruit. Call the Garden Hotline to learn more about saving seed, or any garden question.

ምርት አምርተው ያካፍሉ!

አታክልቶች የዘር ፍሬ ከማፍራታቸው በፊት **ምርቱን ይሰብስቡ**። "ፍሬ የሚያፈሩበትን" ቀናትና ለምርት የደረሱ ተክሎችን ፎቶ በፓኮው ላይ ይመልከቱ፣ ወይም መቼ ምርት መሰብሰብ እንደሚችሉ ለማወቅ በአካባቢዎ የማህበረተሰብ አታክልት ቦታ የሚገኙ አትክልተኛን ይጠይቁ።

ምርትዎን ያካፍሉ። ለራስዎ ምግብ ከሚጠቀሙበት በላይ ምርት ካመረቱ፣ ለጎረቤቶችዎ ያካፍሉ ወይም ምርትዎን የት መለገስ እንደሚችሉ ለማወቅ ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ይደውሉ ወይም ከጀርባ ገጽ ላይ የሚገኘውን የፒ-ፓች እና ሌተስ ሊንክ ዌብሳይትን ይመልከቱ።

አብዛኞቹን የአረንጓዴ ቅጠላ ቅጠል ተክሎች **ዘርች ለማስቀመጥ ቀላል ነው**። ያፈራውን ፍሬ እንዲደርቅ ሰቅለው ያስጡት። ፍሬ የሚያፈሩ እንደ ቲማቲምና ስኳሽ የመሰሉት ተክሎች ብዙውን ጊዜ ይዳቀላሉ፣ እናም ለዘር የተቀመጡት ፍሬዎች ጥሩ ፍሬ ላያፈሩ ይችላሉ። የዘር ፍሬዎችን እንዴት እንደሚያስቀመጡ በተጨማሪ ለማወቅ ወይም ስለ አታክልት ጥያቄዎች ካሉዎት ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ይደውሉ።

Prepare Gardens for Winter

Fall is time to clean up the garden, compost dead plants, and protect your garden from winter weeds and from rainfall washing soil away.

Cover crops are usually legumes like clover, planted in October to grow through the winter. They protect the soil, and provide nutrients when you dig them into the soil before planting in spring.

Winter mulches should cover any soil areas not planted with overwintering crops or cover crops. Collect fall leaves and spread them 2-3 inches deep to cover exposed soil. You can also chop dead plants and spread them on the soil.

የአታክልት ቦታዎችን ለክረምት ያዘጋጁ

የፎል ወራት አታክልት ቦታ ማጽጃ፣ የደረቁትን ተክሎች ለፍግ ማዘጋጃ፣ እና አታክልት ቦታዎን ከክረምት አርሞችና አፈር ከሚሸረሽር ጎርፍ መከላከያ **ጊዜ ነው**።

ብዙውን ጊዜ **መሸፈኛ የሚሆኑ ተክሎች** እንደ የአተር ዓይነት (ክሎቨር) ሲሆኑ፣ ክረምቱን ሙሉ እንዲበቅሉ በጥቅምት የሚተከሉ የጥራጥሬ ተክሎች ናቸው። ተክሎቹ አፈር ይንከባከባሉ፣ እንዲሁም በስፕሪንግ (ፀደይ) ውስጥ ከመትከልዎ በፊት አፈር ውስጥ ቆፍረው ሲያደባልቋቸው የማዕድኖች ምንጭ ይሆናሉ።

ለክረምት የአፈር ጉዝጓዝ (መልች) የክረምት ተክሎች ወይም መሸፈኛ ተክሎች ያልተተከሉበት ማንኛውም የአፈር አካባቢ እንዲሸፍን ያስፈልጋል። የወዳደቁ ቅጠሎችን ሰብስበው የተጋለጠ አፈርን ለመሸፈን ከ 2-3 ኢንች ጥልቀት እንዲኖር አድርገው ይነስንሱ። የወዳደቁ ተክሎችን ቆራርጠው አፈሩ ላይ መነስነስ ይችላሉ።

Composting returns nutrients back to the soil. Chop up old garden plants, along with grass clippings and fall leaves, to build your compost pile. Choose a shady spot, and moisten materials as you build your pile.

Or bury food scraps (to keep animals away) under garden beds all winter to improve the soil.

You can also learn how to compost kitchen scraps in a rodent-resistant worm bin. Weeds and diseased plants, along with dairy or meat scraps from the kitchen, should go into the City's yard-and-food-waste collection for hot composting.

In spring, you can use your compost or buy compost to enrich your soil for another year of growing.

ተክሎችን ለፍግ ማዘጋጀት ማዕድኖች ተመልሰው አፈር ውስጥ እንዲገቡ ያደርጋል። የራስዎን የፍግ ክምችት ለማዘጋጀት የቆዩ አታክልቶችን ቆራርጠው፣ ከሳር ቁርጥራጭና ከወዳደቁ ቅጠሎች ጋር ያደባልቁ። ለፍግ የሚሆኑትን ለማከማቸት ጥላ ቦታና እርጥበት ያላቸውን ስብርባሪዎች ይምረጡ።

ወይም አፈር ማዳበሪያ እንዲሆኑ **የምግብ ትራፊዎችን** (ከእንሰሳት ለመከላከል) ከረምቱን በሙሉ ከአታክልት መደብ ሥር **ይቅበሩ**።

ደግሞ አይጦች በማይገቡበት ሞቃት በርሜል ውስጥ የማዕድ ቤት ትራፊዎችን ለፍግ ስለሚያዘጋጁበት ዘዴ ትምህርት መቅሰም ይችላሉ። በሙቀት ፍግ ማዘጋጃ እንዲሆኑ አረሞችንና በሽታ ያለባቸውን ተክሎች፣ ከማዕድ ቤት የወተት ውጤቶች ወይም የሥጋ ቁርጥራጮች ጋር ወደ ከተማው ማዘጋጃ ቤት የጥራጊ-እና- ምግብ -ትራፊ ማከማቻ መወሰድ አለባቸው።

በስፕሪንግ (ፀደይ) ወራት ውስጥ፣ ለተከታዩ ዓመት ተከላ አፈር ማዳበሪያ እንዲሆን **ያዘጋጁትን ፍግ ሊጠቀሙ** ወይም ሊገዙ ይችላሉ።

Easy Crops for Beginner Gardeners

ለጀማሪ አትክልተኞች ቀላል ሰብሎች

plant seed = **P** = ዘር transplant seedlings = **T** = ችግኞችን ይትከሉ harvest = **H** = ምርት ይሰብስቡ

	Jan	Feb	March	April	May	June	July	August	Sept	Oct	Nov	Dec
	ጥር	የካቲት	መጋቢት	ሚያዚያ	ግንቦት	ሰኔ	ሐምሌ	ነሐሴ	መስከረም	ጥቅምት	ኅዳር	ታህሳስ
Cool hardy ቅዝቃዜ የሚቋቋሙ			P Peas H→						P አተር H→ .			
			T P Lettuce, Spinach					H→ P ሰላጣ፣ ስፖንች .				
			P Potatoes ድንች						H			
		T Onions P		H→ ሽንኩርት				P		H→ .		
			P Bok Choi ቦክ ቾይ (የቻይና ጎመን)						H→ .			
Heat Lovers ሙቀት የሚወዱ					P Beans P ባቄላ				H→ .			
					T Tomatoes ቲማቲም				H→ .			
					P Squash, Cucumber ስኳሽ፣ ካኩምበር				H→ .			
					P Cilantro ሲላንትሮ				H→ .			
					P Corn በቆሎ				H			
Over–Wintering የክረምንት	→			H	P Beets			H	P ቀይ ስር			→
	→	H			P Kale, Collards, Chard			H→ .	P ኬል፣ አበሻ ጎመን፣ ሻርድ(ጎመን)		H	→
	→	H			P Cabbage			H→ .	P ጥቅል ጎመን		H	→
	→		Garlic ነጭ ሽንኩርት					H		P		→
	→		Leeks አረንጓዴ ሽንኩርትሊክ					H		P		→

Learn More about Gardening

ስለ አታክልት ተከላ በይበልጥ ይወቁ

Questions? Call The Garden Hotline (Seattle Public Utilities) free brochures on soil, composting, watering, pest control, and more. Language interpretation available.	**206-633-0224** ኢሜይል *help@gardenhotline.org* www.gardenhotline.org	**ጥያቄዎች?** ስለ አፈር፣ ፍግ አዘገጃጀት፣ ውሃ ስለማጠጣት፣ ተባይ ስለመከላከል፣ ስለ ሌሎችም ነጻ የጽሁፍ መግለጫ ለማግኘት **ለጋርደን ሆትላየን ስልክ ይደውሉ።** የቋንቋ ትርጉም አገልግሎት ይቀርባል።
P-Patch Program of Seattle's Department of Neighborhoods provides community garden spaces in many neighborhoods, at low or no cost. Translated classes. Everyone is welcome.	206-684-0264 ኢሜይል *p-patch.don@seattle.gov* www.seattle.gov/neighborhoods/ppatch	የሲያትል መኖሪያ ሠፈሮች ጽ/ቤት ፒ-ፓች ፕሮግራም በብዙ መኖሪያ ሠፈሮች ውስጥ በዝቅተኛ ወጪ ወይም ያለወጪ የማህበረተሰብ አታክልት ቦታዎችን ያቀርባል። በአስተርጓሚ ትምህርት ይሰጣል። ማንኛውም ሰው መካፈል ይችላል።
Seattle Parks classes, community gardens	www.seattle.gov/parks/pufs	ትምህርቶች፣ የማህበረተሰብ አታክልት ቦታዎች።
City of Seattle's Food website	www.seattle.gov/food	የሲያትል ከተማ - ምግብ
Find a garden space to share	www.urbangardenshare.org	የአታክልት ቦታን በጋራ ይጠቀሙ
Urban farming news and resources	www.urbanfarmhub.org	ስለ እርሻ ዜናዎችና መርጃ ምንጮች
WSU Extension Master Gardeners	http://gardening.wsu.edu	ባለሙያ አታክልተኞች
Lettuce Link information on gardening, sharing harvests, and *Gardening for Good Nutrition*	www.solid-ground.org/programs/nutrition/lettuce	የአትክልት ተከላና ምርት የማካፈያ መረጃዎች።
Seattle Tilth provides classes, demonstration gardens, volunteer opportunities, and *The Maritime Northwest Garden Guide*	www.seattletilth.org	ትምህርቶች፣ ሠርቶ-ማሳያ አታልክት ቦታዎች፣ እና የፈቃደኝነት አጋጣሚ ዕድሎች።

City of Seattle

Local Hazardous Waste Management Program in King County, WA

LHWMP_0117_AM

Created by Seattle Public Utilities with Department of Neighborhoods' P-Patch Program and Seattle Tilth
Printed on recycled paper *Growing Food: Gardening in Washington* – **English/Amharic** ©2010 Seattle Public Utilities, rev. 3/12